

Dicht op de dag

Marinus van den Berg

Schrijven als levenswijze

ten have

Marinus van den Berg

Dicht op de dag

Schrijven als levenswijze

ten have

Inhoud

Ontvangen 9

Vooraf: waarom dit boek? 10

Kyrië 14

Wees een andere stem 15

Bloei in een oude boom 16

Een brug 18

De kleine goedheid 19

Noemen verplicht 21

Geen beelden maken 22

Zat ben ik het 23

Niet afvinken maar verbinden 24

Ingetogen 25

Pasen vieren in nawerktijd 26

Niet in het onaanvaardbare blijven staan 29

Iedereen kan een heilig leven leiden 30

Afdingen naar boven 32

Voor de verlatenen 34

Geloof in de Aandachtige 36

Bevrijd van 'men' 37

De ander en ikzelf 39

De engel van de eenzaamheid 41

Wat een geluk 45

Heer, ik ben niet waardig 46

De heilige Geest op een racefiets 49

Tegendraads	54
Eigenwijs met een lach	55
Hoofdkantoor en bijkantoor: toegang tot de kamer van het hart	57
In het spoor van de Barmhartige	59
Drenkeling	60
Stilte: het klooster in jezelf	61
Hier	63
Dood	64
De vertraging neemt af	65
Geprezen	70
Zwijgen van geluk	71
De juiste vraag	73
Vragen	75
Hoger of lager zitten	76
Jij die niet uitsluit	78
Kijken, zien en doorgronden	79
De kracht van groeten	82
Naar de kerk	83
Wat is erg?	84
Boekenmoed	88
Hoe is het voor jezelf?	90
Leven onder voorbehoud	94
Troosten is intiem	96
Slecht nieuws aanzeggen	98
De puntjes op de i	101
Een pure klaagzang	103
Bij het uit huis gaan van Agnes	104
Mijn agenda in de koelkast	105
Boeken in de laatste kist	107
Jezus	109
Vaarwelritueel	110
Verzet	112

De rouwmantel die verlicht	116
Was het onverwacht?	118
Een gehaktbal op vrijdag de dertiende	121
Het is toch je zus	123
Eenzaamheid met slagroom	126
Tot ziens	128
Je woonde in mijn naam	130
Vragen om mee te leven	132
Ruimte voor niet-gestelde vragen	134
Elke dag haar eigen nieuws	137
Stem	140
Privé en werk	141
Niet goedgelovig	143
Niet terug naar die god	146
Aan deze tafel uitgenodigd	147
Naar de oorsprong	149
Nu ik ouder word	152
Hoop	154
Lofgebed bij het einde	155
I AMsterdam	156
Vakken-leger	158
Breek de arrogantie	160
Steeds minder religieus	161
Al twijfel ik	164
Ouderschap	165
Geen koopwaar	166
Een dag om te ontvangen	169
Als mensen zingen	172
Een ongemakkelijke kerstpreek	173
Zolang het maar een kind is	178
Een roos in de wintertuin	179
Slotwoord: het zware verlicht, en een verhaal over de ster	181
Bronnen	189

Ontvangen

Ontvang dan het licht van deze dag
ontvang het licht van de mensen
die om je geven

Ontvang het licht dat niets van je vraagt
ontvang de groet die belangeloos is

ontvang het licht van elke dag
het licht dat straalt in een witte tulp
als een kelk om uit te drinken
ontvang wie met jou wil delen

een nieuwe geest zal je bezielen.

Vooraf: waarom dit boek?

Spiritueel dagboek, reisboek, 'geloofsboek'

'Ben je nog aan het schrijven?' wordt me regelmatig gevraagd. 'Ja, ik werk aan een spiritueel dagboek.' Nu is 'spiritueel' voor veel mensen een vaag woord, een containerbegrip. Een doos waar van alles in kan zitten.

Maar *Dicht op de dag* is ook een reisboek. Het vertelt van mijn reis door dit jaar en wat die reis met me doet. U kunt lezen hoe ik geraakt word door gebeurtenissen, ontmoetingen, gesprekken met mensen.

Ook God, geloof en kerk komen ter sprake, want ze zijn onlosmakelijk met mijn weg door het leven verbonden. Niet steeds vanzelfsprekend en vaak met veel vragen, maar wel altijd weer. Van geloof wordt steeds meer gezegd dat het in het privédoemijn thuis hoort. Mensen hebben er een hekel aan als hun geloofswaarheden worden opgedrongen; ikzelf ook. Maar je kunt ook zo geraakt en vol van iets zijn, zo enthousiast of dankbaar, dat je het wilt delen. Ik ben op mijn beurt veel dank verschuldigd aan mensen die met mij hebben gedeeld. Mensen die boeken hebben geschreven. Mensen die mij inspireerden. Mededeelzame mensen.

10

Schrijven: iedere avond

Iedere avond vraag ik me af: Wat was vandaag voor een dag? Ik ga achter mijn toetsenbord zitten, en schrijf dan over datgene wat er bovenkomt: een ontmoeting, een zin-

netje, een reis – hoe klein of onopvallend ook, bij nader toezien krijgt het kleur.

Ik schrijf niet om het van me af te schrijven, maar om naar binnen te schrijven. Schrijven helpt om beter te zien. Ik wil niet vergeten of verwerken, maar verweven en ervaringen een nieuwe plaats geven in mijn hart en mijn leven. Schrijven helpt me thuis te komen bij mezelf.

Waarom ik dit wil delen

Het gewone leven, het leven van elke dag, zit boordevol verhalen. Het stelt ons voor vragen, waarachter weer nieuwe verhalen schuilgaan. Heel veel staat er in dit boek niet, want ik heb moeten selecteren. Vooral ontmoetingen met soms kwetsbare mensen inspireren me. In 2018 bleek dat mijn zus ongeneeslijk ziek was. Ze overleed. Iemand vroeg me: ‘Hoe is dat voor jezelf?’ Daarvan geef ik in dit boek indrukken, in de hoop dat lezers er steun aan hebben.

Waarom wil ik dit delen? Ik kan alleen antwoorden wat ik hoop: dat de teksten herkenning bieden, dat ze verbindend zijn, dat ze erkenning geven, dat ze mensen tot steun zijn.

Of – nog anders gezegd: de dagen zijn soms donker en grijs, van eenzaamheid of verdriet. Ik hoop dat een tekst van mij dan soms een kaarsje aansteekt, en wat licht brengt.

Kyrië

Onzichtbare, zie ons
zie ons verdriet
zie ons gemis
U kent ons toch
U aanvaardt ons toch?

zie ons aan
kwetsbaar zijn we
beperkt in ons doen en laten
zoekende naar het goede
mensen van vallen en opstaan

zie ons toch
richt ons op
geef ons kracht
herstel de hoop in ons
U kent ons beter dan wij onszelf.

Wees een andere stem

Wees een andere stem in de wereld
wees een stem die luisteren kan
wees een stem van aandacht

wees een tegenstem in de wereld
wees een stem die niet schreeuwt
wees een stem die de ander niet wegzet

wees een nieuwe stem in de wereld
wees een stem die fluistert
wees een stem die bemoedigt

wees een andere stem in de wereld
wees een bezielde stem
wees een stem die wijs is

wees een tegenstem in de wereld
wees een stem voor wie de wijs kwijt zijn
wees een stem voor wie de weg niet vinden

wees een nieuwe stem in de wereld
wees een stem van vertrouwen
wees een stem die samenbrengt.

Bloei in een oude boom

De post brengt een kaart van een bloeiende appelboom in de Voerstreek. Het is een oude, grillig gevormde boom, en ik hoop dat de westerstorm van een week geleden (code rood) hem niet heeft geveld. Het beeld roept een herinnering op aan een logeerpartij met vrienden in de Appelgaard, aan het riviertje de Voer, een rustige herberg. En aan de plaatsnaamborden die getuigden van de taalstrijd tussen Vlamingen en Walen.

De kaart gaat mee op reis, niet naar het zuiden maar naar het noorden. Het is vandaag mistig, het motregent en waait. Ik neem de bus naar Dokkum, en blijk niet de snelste maar de langste route genomen te hebben. We slingeren langs de dorpen, waar de naamborden ook spreken van twee talen, al ziet het er niet zo grimmig uit als in België. Ik zie kerkjes met graven op de terpen, statige herenhuizen en gewone kleine huisjes. We passeren een brug die verboden is voor zwaar vrachtverkeer, de bus redt het net. Ver kijken lukt niet, het weer is code grijs. Als ik nu ergens uitstapte, zou ik me verloren voelen.

Na een reis van vijf uren word ik hartelijk ontvangen in De Waegh. De erwtensoep is heerlijk. Ik moet spreken in het Alzheimer-café over het drama van dementie in de familie. Er zijn heel wat mensen gekomen, ontvangen door vriendelijke gastvrouwen, die beseffen dat je ook 's winters plaatsen nodig hebt met code groen.

Je kunt de zwaarte van de jaren bij sommige bezoekers

aflezen uit hun gezicht. Ik denk terug aan de kaart van de appelboom in bloei: kun je nog bloeien als je veel verdriet hebt moeten verdragen? Kan je liefde dan nog groeien? Ja, las ik in het boek *Alzheimer, mon amour* van Cécile Huguenin, het kan, al is het met pijn. De liefde zelf dementeert niet.

In onze gesprekken bespeur ik soms de humor. Maar ik hoor ook hoe mensen echte verbinding missen, als de storm van vergeten en verdwalen door de levensavond woedt. Vooral beluister ik het verlangen om echt te kunnen zeggen wat je meemaakt, echt gehoor te vinden, geen oppervlakkige praat dus, maar contact dat de kern raakt. Een goed gesprek en een warme ontmoeting kunnen iemand toch laten opbloeien. Dan gaat er soms een luikje open en verplaatst het verleden zich naar het heden: 'Toen waren we in dat vakantiehuis met de kinderen.' Er verschijnt een glimlach tussen de rimpels. Of er klinkt een lied op, dat je samen zingt. Het drama is er nog steeds, maar het wordt er wel lichter van.

Een brug

Nu jij mij zo stiller dan vroeger aankijkt
nu jij zegt: ik weet wel wie jij bent

nu ik twijfel of je mijn naam nog weet
nu ik je hand vasthoud en naar je kijk

nu ik niet meer vraag: je weet toch wel wie ik ben?
nu ik soms zelf niet weet wie ik ben voor jou

nu zoek ik jou waar jij bent
nu zoek ik waar jij je bevindt

nu je mijn hand vasthoudt
nu er zoveel gemis tussen ons is
nu slaat de liefde een brug
een brug tussen gisteren en nu
een brug tussen wat was en wat komt.